

KEDUDUKAN MAZHAB DAN ISU TUDUHAN LIWAT DAN QAZAF MENURUT PERSPEKTIF UNDANG-UNDANG

www.zulkiflihasan.com

UNIVERSITI SAINS ISLAM
جامعة العلوم الإسلامية الماليزية
ISLAMIC SCIENCE UNIVERSITY OF M.

"Sesungguhnya Syariah Islam itu binaan dan asasnya adalah atas segala hikmah dan kebaikan untuk manusia di dunia dan akhirat. Syariah Islam itu segalanya keadilan, kebaikan dan hikmah. Makanya setiap perkara yang terkeluar dari keadilan kepada kezaliman, dari rahmat kepada yang berlawanan dengannya, dari kebaikan kepada kerosakan, dan hikmat kepada sia-sia maka ianya bukan Syariah Islam sekalipun diberikan takwilan untuknya".

(Ibn Qayyim al-Jauziyyah)

PENDAHULUAN

Kupasan mengenai kedudukan Mazhab dan aplikasinya dari sudut perundangan

Perbincangan beberapa aspek berkaitan dengan tuduhan liwat dan Qazaf dari sudut kedudukan mazhab dan juga perspektif Syarak termasuk ruang lingkup undang-undang substantif dan undang-undang tatacara.

Majoriti fuqaha termasuk mazhab Shafi'i berpandangan bahawa tuduhan liwat juga meliputi kesalahan Qazaf dan ia boleh dikenakan hukuman had.

Peruntukan undang-undang di bawah Enakmen Jenayah Syariah negeri-negeri hanya menyebut kesalahan Qazaf sebagai tuduhan zina dan tidak menyatakan secara jelas kedudukan tuduhan liwat.

Analisis mengenai penghakiman Mahkamah Rayuan Syariah Negeri Selangor mengenai isu ini dalam kes Dato' Seri Anwar Ibrahim v Ketua Pendakwa Syarie Negeri Selangor.

BEBERAPA PERSOALAN MENGENAI KESALAHAN QAZAF DAN KAITANNYA DENGAN TUDUHAN LIWAT

- i) Apakah Mazhab Rasmi Negara Menurut Perspektif Undang-undang?;
- ii) Apakah Kedudukan Mazhab al-Shafi'i dan mazhab *Ahli Sunnah Wa al-Jamaah* yang lain dari sudut undang-undang?;
- iii) Apakah Perspektif Hukum Syarak Mengenai Qazaf Dalam Kes Tuduhan Liwat?;
- iv) Apakah Menuduh Orang Lain Melakukan Liwat Secara Paksa Dianggap Qazaf?;
- v) Adakah Qazaf Masih Relevan Dalam Kes Tuduhan Liwat Terhadap Seseorang yang Telah Disabitkan Kesalahan Seks Luar Tabii di Mahkamah Civil?
- vi) Adakah Peruntukan Undang-undang Mengenai Qazaf Merangkumi Kesalahan Menuduh Orang lain melakukan Liwat atau ia Terhad Hanya Padam Kesalahan Zina?;
- vii) Apakah Prosiding Qazaf Dalam Kes Tuduhan Seseorang Melakukan Liwat?.

MAZHAB

- ❖ Perkataan mazhab adalah merupakan sighah isim *makan* dari kata *fi'il madhi zahaba*. Zahaba ertinya pergi dan mazhab bermaksud tempat pergi atau jalan. Perkataan lain yang mempunyai makna yg sama dengan mazhab ialah *maslak*, *thariqah* dan *sabil* yang membawa erti jalan atau cara. Manakala dari sudut istilah ia bermaksud fatwa atau pendapat seorang Imam *mujtahid*.
- ❖ Mazhab bukan hanya bermaksud fatwa Imam *Mujtahid* tetapi ia juga merujuk cara berfikir atau metode ilmiah yang digunakan oleh seseorang Imam *Mujtahid* dalam mengambil kesimpulan hukum mengenai sesuatu peristiwa berdasarkan kepada al-Quran dan al-Sunnah.
- ❖ Dbolehkan umat Islam untuk bermazhab demi kemaslahatan umum dan juga memelihara ketinggian Syariah itu sendiri.

APAKAH MAZHAB RASMI NEGARA MENURUT PERSPEKTIF UNDANG-UNDANG?

Walaupun Perlembagaan Persekutuan tidak menyebut apa-apa mazhab bagi Malaysia namun demikian terdapat beberapa peruntukan dan amalan perundangan yang ada menyentuh aspek Mazhab bagi negeri-negeri di Malaysia.

Perlembagaan Negeri Kedah, Kelantan dan Perlis meletakkan secara khusus Agama Islam *Ahli Sunnah Wa al-Jamaah* adalah agama Negeri dan Sultan mestilah bermazhab tersebut.

Perlembagaan Negeri Johor tidak menyebut secara khusus Ahli Sunnah tetapi hanya menyebut Agama Islam adalah Agama Negeri dan Perlembagaan Negeri Sembilan, Johor, Terengganu dan Selangor menyebut Agama Islam Dianuti Diamalkan sehingga akhiratang.

Perlembagaan Negeri Perak pula menyatakan Agama Islam adalah agama rasmi dan mazhab Shafi'i.

Hampir kesemua Enakmen negeri-negeri juga telah mentafsirkan ‘hukum syarak’ sebagai undang-undang Islam mengikut mana-mana mazhab yang muktabar dan diiktiraf dan ini merujuk kepada mazhab *Ahli Sunnah Wa al-Jamaah*.

MAZHAB AHLI SUNNAH DALAM ASPEK FATWA

- ❖ Dari aspek fatwa khususnya perkara berkaitan fiqh, Enakmen negeri telah memperuntukkan rujukan pada mazhab apabila sesuatu keputusan fatwa hendak dibuat.
- ❖ Umumnya peruntukan ini menyatakan keperluan untuk merujuk kepada Qawl muktamad mazhab Shafi'i dan sekiranya bercanggah dengan maslahah umum, maka dibolehkan merujuk kepada mazhab muktabar seperti Hanafi, Maliki dan Hanbali.
- ❖ Jika kesemua pandangan mazhab muktabar masih tidak bertepatan dengan maslahah umum, maka dibolehkan untuk berijtihad tanpa merujuk mana-mana pandangan mazhab muktabar.
- ❖ Peruntukan ini ada dinyatakan dalam Enakmen Pentadbiran negeri-negeri melainkan Perlis. Seksyen 54 Enakmen Pentadbiran Agama Islam Negeri Perlis 2006 menyatakan bahawa Jawatankuasa Fatwa hendaklah mengikut al-Quran dan Sunnah Rasulullah SAW. Seksyen 2 mentafsirkan ‘hukum syarak’ yang merujuk kepada *Ahli Sunnah Wa al-Jamaah*.

MAZHAB AHLI SUNNAH DALAM ASPEK AKIDAH

- ❖ Dari sudut akidah, Enakmen negeri-negeri tidak menyebut secara khusus keperluan untuk mengikut mazhab *Ahli Sunnah Wa al-Jamaah* kecuali Kelantan (Rujuk Seksyen 37 Enakmen Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan (1994)).
- ❖ Walaupun demikian, sekiranya diteliti, pentafsiran ‘hukum syarak’ di bawah Enakmen negeri-negeri juga merangkumi aspek akidah. Ini kerana makna ‘hukum syarak’ itu sendiri adalah luas dan ini termasuk perkara berkaitan Syariah, akidah dan akhlak.
- ❖ Oleh itu, undang-undang sedia ada juga sebenarnya mengiktiraf rujukan kepada mazhab *Ahli Sunnah Wa al-Jamaah* dalam aspek akidah.

MAJLIS FATWA KEBANGSAAN

- ♦ Muzakarah Khas Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan yang bersidang pada 5 Mei 1996 telah menetapkan bahawa *Ahli Sunnah Wa al-Jamaah* adalah mazhab yang diiktiraf dan ni merangkumi aspek Syariah, akhlak dan akidah.
- ♦ Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan juga menerima cadangan pindaan Perlembagaan Persekutuan dan Negeri agar memasukkan secara khusus *Ahli Sunnah Wa al-Jamaah* sebagai mazhab rasmi. Bukan itu sahaja, disarankan juga untuk negeri-negeri menyelaraskan takrif hukum Syarak supaya ia merujuk kepada undang-undang Islam yang perteraskan *Ahli Sunnah Wa al-Jamaah*.
- ♦ Kedudukan mazhab *Ahli Sunnah Wa al-Jamaah* ini mesti dipelihara dan ajaran mazhab selainnya adalah bertentangan dan bercanggah dengan hukum syarak.
- ♦ Walaubagaimanapun Majlis Fatwa Kebangsaan tidak berautoriti seperti Jawatankuasa Fatwa di peringkat negeri. Ini memandangkan hal ehwal agama Islam diletakkan di bawah kuasa Negeri seperti yang diperuntukkan dalam Perlembagaan Persekutuan.

MAHKAMAH SYARIAH DAN MAHKAMAH SIVIL

- ❖ Kes-kes yang diputuskan di Mahkamah Syariah secara jelas merujuk mazhab Ahli Sunnah sebagai asas kepada penghakiman. *Pendakwa Syarie v Abdul Talib Bin Harun dan Lain-lain* (1996) JH 150, Mahkamah Syariah telah memutuskan bahawa hukum Syarak yang diamalkan di Malaysia merujuk kepada *Ahli Sunnah Wa al-Jamaah* dan tertuduh yang mengaku bermazhab Syiah Imamiah juga adalah tertakluk dengannya.
- ❖ Mahkamah Sivil juga mengiktiraf Mazhab Ahli Sunnah: *Saeda binti Abu Bakar and Malek bin Haji Mohamed Yusup v Haji Abdul Rahman bin Mohamed Yusup dan Usman bin Haji Mohamed Yusup* (1982) 1 LNS 60 dan *Banoo Begum v Mir Abed Ali* ILR 32 Bom 172, Mahkamah Sivil menolak rujukan kepada mazhab Syiah dan mengiktiraf Ahli Sunnah sebagai mazhab yang digunakan di Malaysia.
- ❖ *Saravanan Thanggatoray v Subashini Rajasingham & Another Appeal* (2007) 2 CLJ 451 dan *Shamala Sathiyaseelan v Dr. Jeyaganesh C. Mogarajah* (2004) 3 CLJ 516, Mahkamah Sivil memutuskan perundangan Islam ditafsirkan sebagai undang-undang Islam mengikut mazhab muktabar dan yang diiktiraf merangkumi Shafi'i, Hanafi, Hanbali dan Maliki.

MAZHAB AHLI SUNNAH SYARAT PERJAWATAN

Kedudukan mazhab Ahli Sunnah dari sudut perundangan ini diperkuatkan lagi dengan beberapa peruntukan undang-undang dari aspek kriteria perjawatan berkaitan Mahkamah Syariah.

Enakmen negeri-negeri ada mensyaratkan mazhab *Ahli Sunnah Wa al-Jamaah* sebagai kriteria wajib bagi peguam Syarie seperti Perlis dan Johor. Seksyen 10 Enakmen Pentadbiran Mahkamah Syariah Negeri Perlis 1991 juga menyebut secara khusus keperluan mazhab Ahli Sunnah kepada pelantikan Hakim Mahkamah Rayuan Syariah.

Di Kelantan, Ahli Majlis Adat Istiadat Melayu disyaratkan juga bermazhab Ahli Sunnah.

Di Wilayah Persekutuan, seksyen 26 Kaedah-kaedah Pentadbiran Undang-undang di antara Wilayah Persekutuan (Tauliah Mengajar Agama Islam) 2004 menetapkan bahawa tauliah untuk mengajar agama mestilah ajaran yang berdasarkan mazhab Ahli Sunnah dan semua bentuk ajaran bercanggah dengannya adalah tidak dibenarkan.

APAKAH KEDUDUKAN MAZHAB SHAFI'I DARI PERSPEKTIF UNDANG-UNDANG?

- ❖ Sejarah telah membuktikan bahawa Malaysia adalah sinonim dengan mazhab Shafi'i. Pengajian dan pendidikan dalam sistem tradisional menunjukkan bahawa mazhab Shafi'i menjadi rujukan utama.
- ❖ Rujukan dalam pengajian sebahagian besarnya merujuk kepada karya-karya mazhab Shafi'i seperti Abu Shuja', Imam al-Nawawi, Zayn al-Din al-Malibari, Qalyubi Wa 'Umayrah, Zakariyya al-Ansari dan lainnya.
- ❖ Ini termasuk kitab karangan ulama tempatan yang disyarahkan di kebanyakan pengajian pondok seperti Syeikh Dawud al-Fatani, Muhammad bin Ismail Dawud al-Fatani, Muhammad Arsyad al-Banjari, Nur al-Din al-Raniri dan lain-lain yang mengangkat mazhab Shafi'i sebagai rujukan utama.

MAZHAB SHAFI'I DI MALAYSIA

- ❖ Undang-undang Melaka mengambil beberapa pandangan mazhab Shafi'i di samping undang-undang adat yang menjadi amalan. Ini diungkapkan oleh M. B. Hooker yang menyebut bahawa Bab 25 hingga 28 Undang-undang Melaka merupakan terjemahan dan pengubahsuaian fiqh Shafi'i dan elemen pemikiran Undang-Undang Islam dalam teks Melaka ialah salinan-salinan asal prinsip Shaf dalam hal-hal perkahwinan dan perniagaan.
- ❖ Sebagai contoh, Fasal 40 (1) Hukum Kanun Melaka, perbuatan liwat dikategorikan sebagai zina. Ini bersesuaian dengan pandangan mazhab Shafi'i. Fasal 42 juga berdasarkan kepada pandangan mazhab Shafi'i, iaitu arak termasuk semua minuman yang memabukkan.
- ❖ Hukum Kanun Melaka kemudiannya telah mempengaruhi negeri-negeri Melayu dalam pengkanunan undang-undang seperti Undang-undang Pahang dan Undang-undang Johor.

MAZHAB SHAFI'I DALAM ENAKMEN

- Enakmen negeri-negeri yang digubal di era 80an-90an mendefinisikan hukum syarak sebagai undang-undang Islam dalam mana-mana mazhab yang sah atau mana-mana mazhab yang diiktiraf dan ada juga merujuk secara umum mazhab muktabar *Ahli Sunnah Wa al-Jamaah*.
- Enakmen negeri-negeri kemudiannya telah cuba diselaraskan dengan hukum syarak ditafsirkan sebagai mengikut mazhab Shafi'i atau mengikut mana-mana satu mazhab Maliki, Hanafi atau Hanbali. Peruntukan ini secara langsung telah menunjukkan kecenderungan untuk membataskan rujukan kepada empat mazhab ahli sunnah yang muktabar sahaja.
- Dalam lain perkataan penekanan diberikan kepada mazhab Shafi'i namun terdapat kebebasan untuk merujuk kepada mazhab-mazhab yang lain jika tidak terdapat pandangan dalam mazhab Shafi'i mengenai sesuatu isu atau jika rujukan kepada mazhab Shafi'i tidak dapat menyelesaikan isu tersebut.

MAZHAB SHAFI'I DAN PENGHAKIMAN MAHKAMAH SYARIAH

Mahkamah Syariah menjadikan mazhab Shafi'i sebagai rujukan dalam penghakiman tetapi bukan sebagai sesuatu yang mesti diaplikasikan dalam kes. Hakim-hakim kebiasaannya akan merujuk pada kitab-kitab yang dikarang oleh fuqaha mazhab Shafi'i. Terdapat kes-kes di mana rujukan dibuat terhadap pandangan mazhab-mazhab yang selain Shafi'i. Secara umumnya apa yang dapat berhatikan daripada keputusan-keputusan Mahkamah, tiada rujukan dibuat kepada mazhab tertentu, termasuk mazhab Shafi'i tetapi hanyalah rujukan kepada "hukum Islam" secara umum.

Kes *Zafrin Zulhilmi bin Pauzi v Noor Aini Binti Nasron* Kes No: 11300-006-0033-2012: Hakim mengambil pendirian bahawa seseorang anak yang dilahirkan kurang dari 6 bulan dari waktu adnikah perkahwinan boleh dinasabkan kepada si lelaki yang mengahwini ibu yang mengandung dan melahirkan anak itu mengikut undang-undang atau peraturan-peraturan keduniaan, dan dengan sebarang lelaki itu tidak menyatakan yang anak itu adalah anak dari perbuatan zinanya. Hakim merumuskan bahawa persoalan kewalian dan kepusakaan bukanlah dikategorikan sebagai 'ahkan'inya'. Hakim mengambil pandangan Abdul Karim Zaidan dalam bukunya *Nizaam al-Qada' fi al-ari'ah al-Islamiyyah*.

Kes *Fatimah Binti Osman dan Norazmi bin Tukiban*, JH 1 Jun 2001 keharusan melakukan fasakh arana darar adalah merujuk kepada mazhab Maliki.

APAKAH PERSPEKTIF HUKUM SYARAK MENGENAI QAZAF DALAM KES TUDUHAN LIWAT?

- ❖ Jumhur termasuk mazhab Shafi'i berpandangan bahawa liwat adalah hudud dan pesalah boleh dikenakan hukuman had zina. Fuqaha' mazhab Syafi'i, dalam kitab Fiqh al Manhaji menyebut Liwat adalah persetubuhan pada dubur baik yang disetubuh itu lelaki maupun perempuan. Wahbah Zuhaili juga berpandangan bahawa Qazaf meliputi tuduhan zina dan liwat, dengan lafaz yang jelas. Imam Abu Hanifah yang berpandangan bahawa liwat tidak diwajibkan hukuman had liwat ke atas kedua-dua pelaku liwat dan penerimanya sama ada lelaki atau perempuan.
- ❖ Merujuk kepada kesalahan Qazaf dalam pertuduhan liwat, majoriti fuqaha daripada empat mazhab berpendapat bahawa liwat adalah sama sahaja dengan zina. Tuduhan liwat ke atas seseorang mengikut Imam Malik, Imam Shafi' dan Imam Ahmad sama dengan menuduh seseorang melakukan zina kerana liwat adalah zina dan peliwat adalah penzina sama ada ia sebagai pelaku atau penerima perlakuan itu, sama ada ia lelaki atau perempuan. Sekiranya jika disabitkan dengan kesalahan Qazaf menerusi tuduhan liwat maka si pesalah boleh dikenakan hukuman had bagi kesalahan Qazaf. Imam Abu Hanifah pula berpandangan bahawa tuduhan liwat termasuk dalam hukuman takzir kerana beliau berpendapat bahawa liwat bukannya zina, justeru tuduhan liwat tidak dikira sebagai tuduhan zina.

ADAKAH PERUNTUKAN UNDANG-UNDANG MENGENAI QAZAF MERANGKUMI KESALAHAN MENUDUH ORANG LAIN MELAKUKAN LIWAT ATAU IA TERHAD HANYA PADA KESALAHAN ZINA?

- ❖ Seksyen 36 Enakmen Jenayah Syariah Selangor 1995 dan seksyen 41 Ak 559 Kesalahan Jenayah Syariah (Wilayah-Wilayah Persekutuan) 1997 memperuntukkan bahawa “Kecuali dalam kes *li'an*, mana-mana orang yang menuduh orang lain melakukan zina tanpa mengemukakan, mengikut Hukum Syara', empat orang saksi lelaki atau *iqrar* orang yang dituduh itu adalah melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi lima ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi tiga tahun atau kedua-duanya.”
- ❖ Mahkamah Syariah menentukan pendekatan pentafsiran mengenai kesalahan Qazaf sama ada ia hanya terhad pada kesalahan zina atau ia termasuk kesalahan zina dan liwat.

DATO' SERI ANWAR IBRAHIM (DSAI) V KETUA PENDAKWA SYARIAH NEGERI SELANGOR

- ❖ Pengadu iaitu DSAl telah membuat aduan jenayah Qazaf terhadap Orang Yang Diadu (OYD) iaitu Tan Sri Shafee Abdullah kepada pegawai penguatkuasa Agama Islam Selangor.
- ❖ Walaubagaimanapun, pihak penguatkuasa agama telah menghentikan siasatan atas ketiadaan undang-undang di bawah Enakmen Jenayah Syariah (Negeri Selangor) 1995 berhubung dengan kesalahan Qazaf berkaitan kesilwat.
- ❖ Pengadu kemudian telah membuat aduan kepada hakim di Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Selangor dan memohon Mahkamah mengeluarkan saman kepada OYD melalui prosiding di bawah Seksyen 74 Enakmen Tatacara Jenayah Syariah (Negeri Selangor) 2003.

KEPUTUSAN DI MAHKAMAH TINGGI SYARIAH

setelah mendengar permohonan ini, pada 27 Oktober 2016 Mahkamah Tinggi Syariah Negeri Selangor telah menolak permohonan pengadu untuk memulakan prosiding Qazaf.

Hakim Syarie Mohamed Fouzi Mokhtar berpandangan bahawa Mahkamah Tinggi Syariah tidak mempunyai bidang kuasa untuk mendengar permohonan tersebut berikutan perbuatan liwat tidak termasuk dalam kesalahan Qazaf.

Hakim mendapat terdapat perbezaan pendapat sama ada kesalahan meliwat boleh dimasukkan bawah kategori zina atau sebaliknya.

Terkataan 'zina' yang disebut di dalam kesalahan Qazaf di bawah Seksyen 36 Enakmen Jenayah Syariah (Negeri Selangor) 1995 telah ditafsirkan sebagai persetubuhan antara lelaki dengan perempuan tanpa nikah sahaja tanpa memasukkan perbuatan liwat di dalamnya.

Pandangan yang diambil oleh penggubal dalam membina tafsiran zina adalah berdasarkan **undangan Imam Abu Hanifah** yang menyatakan bahawa perbuatan liwat bukanlah qazaf bahkan kesalahan takzir dengan alasan kedua-dua adalah perbuatan yang berbeza dan ianya telah diterima sebagai undang-undang. Hakim juga menolak untuk meluaskan tafsiran ini kerana pandangan kuasa seseorang Hakim Syarie tertakluk kepada bidang kuasa yang telah beruntukkan kepadanya.

Mahkamah tidak mengguna pakai pandangan jumhur dan mazhab Shafi'i dalam kes ini.

MAHKAMAH RAYUAN SYARIAH NEGERI SELANGOR.

- ♦ Mahkamah Rayuan bersetuju bahawa rujukan-rujukan dalam pelbagai kitab menyebahawa Mazhab Syafie, Maliki dan Hambali berpandangan tuduhan liwat termasuk dalam tuduhan zina manakala hanya mazhab Hanafi berpandangan sebaliknya.
- ♦ Seksyen 2 Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Negeri Selangor) 1995 yang mentakrifkan zina sebagai ‘persetubuhan antara lelaki dan perempuan tanpa nikah’. Didapati tiada perkataan liwat dalam Enakmen ini dan tuduhan liwat adalah tidak termasuk dalam pentakrifan zina yang membolehkan prosiding Qazaf dijalankan.
- ♦ Mahkamah bersetuju dengan pandangan Mahkamah Tinggi bahawa pengertian ‘zina’ relah ditakrifkan dalam Seksyen 2 sebagai ‘persetubuhan antara lelaki dan perempuan tanpa nikah’ dan pentakrifan lain daripada ini adalah tidak dibenarkan oleh undang undang. Ini juga selari dengan kaedah fiqh ‘Keputusan Pemerintah Bersifat Mengikat dan Menghilangkan Perbezaan’. Mahkamah Rayuan memutuskan bahawa seksyen 36 tidak termasuk tuduhan liwat.
- ♦ Mahkamah tidak menggunakan pakai pandangan jumhur dan mazhab Shafi’i.

PANDANGAN PENULIS

- ❖ Menghormati pandangan dan keputusan Mahkamah Syariah, walaupun Seksyen 36 da 41 di atas tidak menyebutkan liwat dalam kesalahan Qazaf, namun tidak bermakna ia boleh menghalang untuk Mahkamah Syariah membuat tafsiran secara konstruktif.
- ❖ Peruntukan ini boleh ditafsirkan dengan makna yang lebih luas sesuai dengan hukum syarak dan pandangan *fugaha muktabar* termasuk ulama mazhab Shafi'i. Malahan sudah menjadi amalan untuk Mahkamah merujuk merujuk kepada *Qawl muktamad* mazhab Shaf dan sekiranya bercanggah dengan maslahah umum, maka dibolehkan merujuk kepada mazhab muktabar seperti Hanafi, Maliki dan Hanbali.
- ❖ Seiring dengan pandangan jumhur termasuk pandangan kuat Mazhab Shafi'i, zina dalam kes Qazaf juga merujuk kepada pertuduhan liwat ke atas seseorang. Pentafsiran ini bersandarkan kepada pandangan yang kukuh dan kuat daripada ramai ulama muktabar daripada pelbagai mazhab.
- ❖ Fasal 40 (1) Hukum Kanun Melaka juga perbuatan liwat dikategorikan sebagai zina.

TAFSIRAN KONSTRUKTIF

Seksyen 130 (2) Enakmen Keterangan Mahkamah Syariah (Selangor) 2003 dan Akta Keterangan Mahkamah Syariah (Wilayah-wilayah Persekutuan) 1997 termasuk seksyen 2 Enakmen Tatacara Jenayah Syariah Selangor 2003 menyebut secara jelas bahawa jika terdapat lakuna atau jika apa-apa perkara tidak diperuntukkan dengan nyata dalam Enakmen atau Akta ini, Mahkamah Syariah hendaklah memakai Hukum Syarak. Seksyen 3 Enakmen dan Akta ini mentafsirkan Hukum Syarak sebagai mengikut Mazhab Shafi'i, atau mengikut mana-mana satu Mazhab Maliki, Hanafi atau Hanbali.

- ▶ Seksyen 2 (4) Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Negeri Selangor) 1995 juga telah memperuntukkan bahawa Mahkamah Syariah mempunyai budibicara jika timbul sebarang keraguan atau kesulitan dalam pentafsiran apa-apa perkataan atau ungkapan yang berkaitan dengan Hukum Syarak.
- ▶ Peruntukan ini memberikan ruang kepada Mahkamah untuk mentafsirkan Qazaf untuk merangkumi kes menuju seseorang melakukan perbuatan zina termasuk liwat. Ini bertepatan dengan Mazhab Shafi'I dan majoriti *fuqaha* mazhab lain.
- ▶ Pentafsiran secara konstruktif ini adalah bersesuaian dengan keadaan masyarakat, memenuhi keperluan *maslahah* umum dan bertepatan dengan *maqasid Syariah*

KEPERLUAN KEPADA PINDAAN UNDANG-UNDANG

Walaupun mengakui bahawa ada ruang untuk tafsiran secara konstruktif, penulis bersetuju dengan pandangan Mahkamah Rayuan yang mengesyorkan agar seksyen 36 ini dipinda lagi memasukkan juga pentakrifan tuduhan liwat dalam kesalahan qazaf.

Juga menyeragamkan pentafsiran, terdapat keperluan pindaan undang-undang bagi peruntukan kesalahan Qazaf.

sesuai dengan *maqasid Syariah* dan bertepatan dengan pendekatan umum yang meraikan Qazhab Shafi'i, maka tuduhan liwat juga sepatutnya merangkumi kes Qazaf dan bukan hanya merujuk kepada zina.

Dengan menambah baik peruntukan di dalam enakmen sedia ini juga akan membuka ruang lebih luas ke arah penambahbaikan keseluruhan Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah yang dilihat masih mempunyai pelbagai kelemahan dan kekurangan dari beberapa sudut termasuk pemakaian pandangan *fuqaha*.

RUMUSAN

- ♦ Menerusi kerangka perundangan sedia ada, Malaysia umumnya mengiktiraf *Ahli Sunnah Wa a Jamaah*. Dari sudut pemakaian mazhab di Mahkamah Syariah, terdapat keperluan untuk merujuk kepada *Qawl muktamad* mazhab Shafi'i dan sekiranya bercanggah dengan maslahah umum, maka dibolehkan merujuk kepada mazhab muktabar seperti Hanafi, Maliki dan Hanbali. Jika kesemua pandangan mazhab muktabar masih tidak bertepatan dengan maslahah umum, maka dibolehkan untuk berijtihad tanpa merujuk mana-mana pandangan mazhab muktabar.
- ♦ Realiti yang ada pada peruntukan undang-undang Syariah di Malaysia menimbulkan beberapa persoalan dan seterusnya menimbulkan kekeliruan dalam masyarakat. Peruntukan undang-undang di bawah Enakmen Jenayah Syariah negeri-negeri hanya menyebut kesalahan *Qazaf* sebagai tuduhan zina dan tidak menyatakan secara jelas kedudukan tuduhan liwat. Menerusi peruntukan yang umum ini, beberapa tafsiran boleh dibuat sama ada secara literal atau konstruktif. Tafsiran secara literal pastinya akan menghadkan *Qazaf* kepada tuduhan zina dan mengecualikan tuduhan liwat. Manakala tafsiran secara konstruktif akan memperluaskan *Qazaf* untuk merangkumi bukan sahaja tuduhan zina malahan tuduhan liwat. Ini juga bertepatan dengan tafsiran Hukum Syarak yang mengiktiraf Mazhab Shafi'i termasuk Mazhab muktabar yang lain.
- ♦ Pindaan undang-undang untuk menambah baik peruntukan di dalam enakmen sedia ada perlu dilaksanakan. Ini akan membuka ruang yang lebih luas ke arah penambahbaikan keseluruhan Enakmen berkaitan.